

TRABZON MİLLETVEKİLİ

M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN

SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN 2007 YILI BÜTÇESİ ÜZERİNDE

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA YAPTIĞI KONUŞMANIN ÖZETİ

➤ Gerçekten sosyal devlet miyiz?

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Özürlüler İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü sosyal koruma kurumlarıdır ve bu kurumların yaptığı harcamalar da sosyal koruma harcamaları olarak isimlendirilir. Bir ülkede devletin sosyal devlet olup olmadığı, bu sosyal koruma harcamaları da içinde olacak şekilde, sosyal harcamaların boyutuna bakarak değerlendirilebilir. Bu harcamalar ne kadar yüksekse -ölçü olarak da Avrupa Birliğini, OECD'yi alabiliriz, Özellikle Avrupa Birliğini ölçü alırsak- Avrupa Birliği ortalamalarına bu harcamalar ne kadar yakınsa devlet o kadar daha sosyal devlettir diyebiliriz.

Türkiye'de sosyal koruma harcamalarının düzeyine baktığımızda durumun şöyle olduğunu görüyoruz. Sosyal koruma harcamalarının ki, bu harcamaların içerisinde sosyal güvenlik kuruluşlarının bağlamış oldukları emekli aylıkları ve yapmış oldukları diğer ödemeler ve doğrudan gelir desteği ödemeleri de girmektedir, 2003 yılında milli gelire oranı 9,1'dir. Bu oran 2006 yıl sonu itibarıyla yüzde 9,7 olarak öngörülmüştür. 2007 yılında ise 2006'daki oranın aynen muhafaza edilmesi öngörülmektedir. Avrupa Birliği ortalamalarına, 25 Avrupa Birliği ülkesinde baktığımızda, sosyal koruma harcamalarının milli gelire oranının yüzde 19,7 olduğunu görüyoruz. Ölçü olarak bir de kişi başına sosyal koruma harcamasını verirek: Kişi başına sosyal koruma harcaması Türkiye'de 215 euro dolayındadır. 15 Avrupa Birliği ülkesinde sadece kamu tarafından yapılan sosyal koruma harcaması 4.579 eurodur. Kamu dışındaki diğer kurumların, özel kurumların yaptığı harcamaları da dikkate aldığımızda bu 6.748 eurodur. Görüldüğü gibi Türkiye ile Avrupa Birliği arasında oldukça önemli bir farklılık var.

➤ Çocuklara yönelik sosyal harcamalarda Avrupa Birliği ülkelerinin çok gerisindeyiz

Aile ve çocuğa yönelik sosyal koruma niteliğindeki harcamalar, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ile Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Bu kurumların 2004 ve 2005 yıllarında yapmış olduğu çocuklara ilişkin sosyal koruma harcamalarının milli gelire oranı ortalama olarak onbinde 4'tür. Avrupa Birliği ülkelerinde sadece "sosyal koruma başlığı" altında aile ve çocuk için yapılan harcamaların milli gelire oranının ortalama olarak yüzde 2,2

oranında olduğu dikkate alındığında, Türkiye’de çocuklara yönelik sosyal harcamaların düzeyinin düşüklüğü, son derece düşük olduğu kendiliğinden ortaya çıkar.

➤ **Bütçelerde sosyal koruma harcamasına neden bu kadar az kaynak ayrılıyor?**

Birincisi, IMF’yle uygulanan program. Bir diğ er neden sosyal koruma harcamalarına yönelik olarak toplumsal talebi maalesef örgütleyememiş olamaız. Zaman zaman kamuoyuna, basına akseden bazı haberler bu konuda her kesimin harekete geçmesine neden oluyor belki, ama, o olayların sıcaklığı ortadan kaybolunca, tekrar kamuoyunun ilgisi azalıyor. Bir sosyal güvenlik konusundaki toplumsal hassasiyetimiz ve toplumsal talebimiz sosyal koruma açısından aynı yönde, aynı ölçekte, aynı ağırlıkta, maalesef, yok.

➤ **Ödenek artışı yapalım!**

Ben, sonuç olarak ş unları söylemek istiyorum: Türkiye 2000 yılından bu yana IMF destekli olarak bir istikrar programı uygulamaktadır. İstikrar programının birinci önceliğı, daima, Türkiye’nin borçlarını ödemesi olmuştur. Bu öncelik sonrasında diğ er kamu hizmetleri ancak kalan miktardan, kalan kısımdan pay alabilmiştir. Bu payın dağılımında sosyal koruma harcamalarının, özellikle de çocuklara yönelik sosyal koruma harcamalarının son derece düşük, son derece yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır. Yapılması gereken, bütçe büyüklüğü, bütçe kısıtları ne olursa olsun, bu alana biraz daha fazla kaynak ayırmaktır.

Benim önerim, Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri sırasında, bu kurumlara bu amaçla ayrılmış olan ödeneklerin, bütçe dengelerini sarsmayacak şekilde, bir miktar daha artırılmasıdır.

- **Görüşmeler sırasında M. Akif Hamzaçebi ve CHP’li milletvekillerinin imzalarıyla verdikleri Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü’nün bütçesinde ödenek artışı öngören iki adet önerge iktidar grubu tarafından kabul edilmemiştir.**

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.